

Dr. Deniz Baytemür Köksal

**LİMİTED ŞİRKETTEN ÇIKMA VEYA ÇIKARILMAYA
DAİR MAHKEME KARARININ ALINMASI VE
İCRASINA İLİŞKİN SORUNLAR**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XV
1. GİRİŞ	1
2. LİMİTED ŞİRKETİN TANITIMI, LİMİTED ŞİRKETTEN ÇIKMA VE ÇIKARILMA	5
2.1. Limited Şirketin Tanıtımı	5
2.1.1. Limited Şirket Mevzuatının Tarihsel Gelişimi	5
2.1.2. Limited Şirketin Temel Özellikleri	12
2.1.2.1. Genel olarak.....	12
2.1.2.2. Melez yapı: şahsî özellikler taşıyan sermaye şirketi.....	14
2.2. Ortaklık Sifatının Kazanılması ve Sona Ermesi	21
2.2.1. Ortaklık Sifatının Kazanılması.....	21
2.2.2. Ortaklık Sifatının Sona Ermesi.....	22
2.2.2.1. Esas sermaye payının devri.....	22
2.2.2.2. Ortaklık sıfatını sona erdiren diğer haller	26
2.3. Limited Şirketten Çıkma ve Çıkarılma.....	30
2.3.1. Çıkma	33
2.3.1.1. Sözleşmesel çıkma hakkı.....	33
2.3.1.1.1. Çıkma hakkının şartları.....	36
2.3.1.1.2. Çıkma hakkının kullanılması	38
2.3.1.2. Haklı sebeple mahkeme kararıyla çıkma	39
2.3.1.2.1. Genel olarak	39
2.3.1.2.2. Haklı sebep kavramı	42
2.3.1.3. Çıkmaya katılma	49
2.3.2. Çıkarılma	51

2.3.2.1. Şirket sözleşmesinde yer alan bir sebeple çıkarılma.....	51
2.3.2.1.1. Çıkarılma sebepleri.....	51
2.3.2.1.2. Çıkarma kararı.....	53
2.3.2.1.3. Çıkarma kararına itiraz.....	56
2.3.2.2. Haklı sebeple mahkeme kararıyla çıkarılma	58
2.3.2.2.1. Genel olarak	58
2.3.2.2.2. Genel kurul kararı	59
2.3.2.2.3. Çıkarmada haklı sebepler	60
2.3.2.2.4. Dava açılması ve karar	63
2.3.2.3. Haklı sebeple fesih davası kapsamında çıkarılma kararı.....	65
2.3.2.3.1. Haklı sebeple fesih davası	65
2.3.2.3.2. Davacı ortağın çıkarılması ve diğer çözümler	68
2.3.3. Alman Hukukunda Çıkma ve Çıkarılma	72
3. ÇIKMA VEYA ÇIKARILMAYA İLİŞKİN YARGILAMA, MAHKEME KARARI VE İCRASI	77
3.1. Yargılama Süreci	77
3.1.1. Çıkma Talebi.....	77
3.1.2. Çıkma Katılma Talebi.....	81
3.1.2.1. Çıkma katılmanın şartları	81
3.1.2.2. Dava yoluyla katılma.....	85
3.1.2.2.1. Usul hukuku müessesesi olarak çıkma katılma ve yöntemi.....	85
3.1.2.2.1.1. Asli ve ferî müdahale	86
3.1.2.2.1.2. Davaların birleştirilmesi.....	88
3.1.2.3. Çıkma katılma bakımından eşit işlem ilkesinin anlamı	90
3.1.3. Çıkarma Talebi.....	92
3.1.3.1. Şirket tarafından haklı sebeple çıkarma davası açılması	92

3.1.3.2. Çıkarmaya ilişkin genel kurul kararına karşı iptal davası açılması	93
3.1.4. Çıkma veya Çıkarılmada Kusurun Rolü	98
3.1.4.1. Çıkma kararı bakımından	98
3.1.4.2. Çıkarılma kararı bakımından	99
3.1.5. Dava Açma Süresi	100
3.2. Çıkma veya Çıkarılma Kararı	102
3.2.1. Kararın Tali Niteliği	102
3.2.2. Kararın İnşai Niteliği	106
3.2.2.1. İnşai karar kavramı	106
3.2.2.2. Çıkma veya çıkarılma kararının inşai niteliği	110
3.2.3. Ayrılmanın İç İlişkide Hüküm ve Sonuç Doğurması	113
3.2.4. Ayrılmanın Dış İlişkide Hüküm ve Sonuç Doğurması	113
3.2.5. Ayrılan Ortağın Paylarının Akıbeti	115
3.3. Çıkma veya Çıkarılmaya Bağlı Talep Hakkı: Ayrılma Akçesi	118
3.3.1. Ayrılma Akçesi Kavramı	118
3.3.2. Ayrılma Akçesinin Hukuki Niteliği	120
3.3.3. Ayrılma Akçesine İlişkin Kararın Niteliği: Tespit Hükmü mü Eda Hükmü mü?	122
3.3.4. Ayrılma Akçesi Alacağıının Doğması ve Talep Edilmesi ..	126
3.3.4.1. Ayrılma akçesinin tespitine ilişkin mahkeme kararının kesin olup olmadığı sorunu	130
3.3.4.2. Ortağın ayrılmasına ilişkin yargulamalarda taleple bağlılık ilkesinin uygulanması	138
3.3.4.3. Ayrılma akçesinin talep edilmesi	142
3.3.4.3.1. Çıkma davası kapsamında	142
3.3.4.3.2. Çıkarılma davası kapsamında talep edilmesi ve ortağın karşı dava açmasına gerek olup olmadığı sorunu ..	144
3.3.4.4. Ayrılma akçesinin dava dışı yollarla belirlenmesi	147
3.4. Çıkma veya Çıkarılma Yargılamasının Dava Şartı Arabuluculuğa Tabi Olup Olmadığı Sorunu	153

3.4.1. Dava Şartı Arabuluculuk.....	153
3.4.2. Çıkma veya Çıkarılma Davalarında Arabuluculuk	155
3.4.2.1. Çıkma veya çıkarılma talepleri bakımından.....	155
3.4.2.2. Ayrılma akçesi talebi bakımından	158
3.4.2.3. Haklı sebeple fesih davası bakımından.....	165
3.5. Yargılama Sırasında Mahkeme Tarafından Alınacak Önlemler ..	166
3.6. Çıkma veya Çıkarılma Kararının Ortağın Hak, Borç ve Yükümlülüklerine Etkisi	173
3.6.1. Ortaklık Sıfatına Bağlı Haklar	173
3.6.2. İmtiyazlar	175
3.6.3. Sermaye Koyma Borcu.....	179
3.6.4. Ek Ödeme Yükümlülüğü	185
3.6.5. Yan Edim Yükümlülüğü	189
3.6.6. Bağlılık Yükümlülüğü ve Rekabet Yasağı	192
3.6.7. Kamu Borçları.....	198
3.7. Usule İlişkin Diğer Meseleler.....	203
3.7.1. Çıkma veya Çıkarılma Davasında Feragat, Kabul ve Sulh	203
3.7.2. Yargılama Giderleri ve Vekalet Ücreti	206
3.8. Alman Hukukunda Çıkarılma Kararının Hüküm ve Sonuç Doğurmasına İlişkin Tartışmalar	210
4. ÇIKMA VEYA ÇIKARILMA DAVASI KAPSAMINDA AYRILMA AKÇESİ ALACAĞI.....	215
4.1. Ayrılma Akçesinin Mahkeme Tarafından Belirlenmesi.....	215
4.1.1. Esas Sermaye Payının Gerçek Değerinin Anlamı	215
4.1.2. Gerçek Değerin Belirlenmesinde Esas Alınacak Tarih	220
4.1.3. Şirket Değerleme Yöntemleri.....	225
4.1.3.1. Genel olarak.....	225
4.1.3.2. Geleneksel ve modern değerlendirme yöntemleri.....	229
4.1.4. Şirket Değerinden Esas Sermaye Payının Gerçek Değerine Ulaşılması.....	233

4.1.4.1. Genel olarak.....	233
4.1.4.2. Ayrılma akçesinin belirlenmesinde esas sermaye payının itibarı değerinin dikkate alınmasının yarattığı sorunlar	235
4.2. Ayrılma Akçesinin Muaccel Hale Gelmesi.....	242
4.2.1. Ödeme Kaynakları ile Ayrılma Akçesinin Muaccel Olduğu Tarih Arasındaki İlişki	242
4.2.1.1. Esas sermaye paylarının devredilebilir olmasına göre ayrılma akçesinin muacceliyeti.....	248
4.2.1.2. Esas sermayenin azaltılmasına göre ayrılma akçesinin muacceliyeti	252
4.2.2. Ayrılma Akçesinin Mahkeme Kararıyla Belirlendiği Hallerde Muacceliyetin Tespiti.....	257
4.3. Ayrılma Akçesinin Ödenmesi.....	261
4.3.1. Çıkma veya Çıkarılma Kararı Alınabilmesi için Ayrılma Akçesinin Ödenebilir Olması Gerekir mi?	261
4.3.2. Ayrılma Akçesinin Ödenmesinde Kullanılabilecek Kaynaklar	270
4.3.2.1. Şirketin kullanılabilir özkaynağı	270
4.3.2.1.1. Kullanılabilir özkaynak kavramı ve tespiti	270
4.3.2.1.2. Ayrılma akçesinin kullanılabilir özkaynaktan ödenmesinin anlamı	274
4.3.2.1.2.1. Şirketin kendi paylarını iktisap etmesi	274
4.3.2.1.2.2. İktisap sınırının karara etkisi.....	278
4.3.2.2. Ayrılan ortağın esas sermaye paylarının devredilebiliyor olması.....	289
4.3.2.3. Esas sermayenin azaltılması.....	291
4.3.3. Ödeme Yöntemi	298
4.3.4. Ödeme Kaynaklarının Yetersizliği	300
4.3.4.1. Kısmi muacceliyet	300

4.3.4.2. Ödenmeyen kısmın akıbeti	303
4.3.4.2.1. Ödenmeyen kısmın muaccel hale gelmesi.....	303
4.3.4.2.2. Ayrılan ortağın bilgi alma hakkı	305
4.3.4.3. Muaccel olan ayrılma akçesi alacağına faiz işletilmesi	311
4.3.5. Zamanaşımı	312
5. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	314
5.1. De Lege Lata Öneriler	315
5.1.1. İki Ortaklı Şirketlerde Haklı Sebepçe Çıkma ve Özellikle Çıkarılma Davası.....	315
5.1.2. Ayrılma Akçesinin Ödenmesi Amacıyla Ek Ödeme Yükümlülüğü Öngörülmesi.....	323
5.1.3. Ayrılan Ortağın Esas Sermaye Paylarını Devralma Yükümlülüğü	326
5.1.4. Ayrılma Akçesinin Değerinin Korunması	328
5.2. De Lege Ferenda Öneriler.....	332
5.2.1. Haklı Sebepçe Çıkma veya Çıkarılma Dolayısıyla Şirketin Kendi Paylarını İktisap Sınırının Yükseltilmesi..	332
5.2.2. Ayrılma Akçesinin Ödenmeyen Kısmının Akıbeti.....	334
5.2.3. Ayrılan Ortağın Denetim Hakkı.....	337
6. SONUÇ	339
KAYNAKLAR	347